To jsou | This is

jaro / léto
spring / summer
2018

PARDUBICE

PARDUBIČTÍ TAHOUNI

Magnet na akce

Akce Pardubice 2018

Pardubice Events 2018

1 GRAND Festival smíchu

GRAND Festival of Laughter

Přehlídka nejlepších komedií tuzemských profesionálních divadel

The best comedies performed by Czech professional theatres

22.–29. 1. 2018

www.festivalsmichu.cz

6 Zrcadlo umění

Mirror of Art

Jarní část Městských slavností Pardubice – multižánrový festival amatérské kultury regionu

The spring part of the City Celebrations – multi-genre festival of amateur culture in the region

14.–16. 6. 2018

www.pardubice.eu

11 Pardubická vinařská noc

Pardubice Winery Night

Vinařský festival – ochutnávka vín, prezentace vinařství

Wine festival – tastings, presentations of wineries

24. 8. 2018

www.pardubickyfestivalvina.cz

2 Pardubické hudební jaro

Pardubice Music Spring

40. ročník mezinárodního hudebního festivalu

40th international music festival

4. 3.–6. 5. 2018

www.pardubickehudebnijaro.cz

7 Letní kino Pernštejn

Pernštejn summer cinema

13. ročník největšího letního kina v České republice

The biggest outdoor cinema in the country (13th year)

29. 6.–2. 9. 2018

www.letni-kino.cz

12 Koně v akci

Horses in Action

20. ročník mezinárodní výstavy o koních a lidech

20th international festival for equestrian enthusiasts

24.–26. 8. 2018

www.zavodistepardubice.cz

3 Pardubický vinařský půlmaratón

Pardubice Wine Half Marathon

Mezinárodní běžecký závod ulicemi města

International half marathon through Pardubice's streets

14. 4. 2018

www.pardubickyvinarsky-pulmaraton.cz

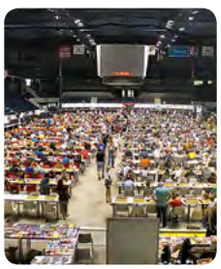

8 Czech Open

Czech Open

29. ročník mezinárodního festivalu šachu a her

29th international festival of chess and games

12.–29. 7. 2018

www.czechopen.net

13 Zlatá přilba

Golden Helmet

Jubilejní 70. ročník motocyklových plochodrážních závodů

70th international speedway event

28.–30. 9. 2018

www.zlataprilba.cz

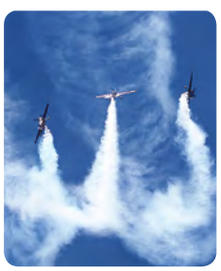

4 Aviatická pouť Pardubice

Pardubice Aviation Fair

28. ročník mezinárodní airshow

28th international airshow

2.–3. 6. 2018

www.aviatickapout.cz

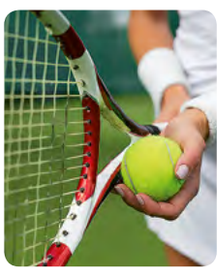

9 Pardubická juniorka

Pardubice Junior Tennis Championship

Tenisové mistrovství ČR

National tennis championship

4.–10. 8. 2018

www.pardubickajuniorka.cz

14 Městské slavnosti

City Celebrations

Festival pardubických umělců – divadelní představení, hudební multižánrová produkce, ohňostrojová show

Festival of Pardubice artists – theatre performances, multi-genre music, firework display

11.–14. 10. 2018

www.pardubice.eu

5 Folklórní festival Pernštýnská noc

Pernštýn Night Folklore Festival

Národní lidová hudba a tance, tradiční folklór

National folk music and dance, traditional folklore

1.–3. 6. 2018

www.folklornifestival.cz

10 Sportovní park Pardubice

Pardubice Sports Park

Unikátní sportovní festival pro malé i velké návštěvníky – 9 dní plných sportu

Unique sports festival for all ages – 9 days packed with sport

11.–19. 8. 2018

www.pardubice.eu

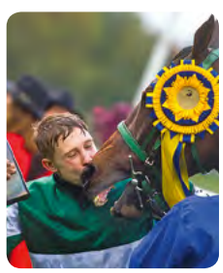

15 Velká pardubická

Velká Pardubická

128. ročník slavného překážkového dostihu

The 128th year of this world-renowned steeplechase event

14. 10. 2018

www.zavodistepardubice.cz

www.tahouni.eu

Pardubice

To jsou Pardubice
This is Pardubice

Křehká blondýnka na obálce prvního vydání časopisu To jsou Pardubice v roce 2018 mohla být závodní lyžařkou, múzy ji však políbily opakovaně a smysl pro tanec, hudbu a přednes ji zavál na prkna, co znamenají svět. Klára Sedláčková Oltová v rozhovoru vypráví o životě v rodných Pardubicích i o filmových a divadelních rolích. Připravili jsme pro vás také povídání o nedávno otevřeném letištním terminálu, po němž pardubické letiště dlouho volalo a z nějž je možné létat do Londýna, Moskvy, Alicante a řady turisticky oblíbených letovisek. Víte, že závod plný levotočivých zatáček o Zlatou přilbu se pojede letos už po sedmdesáté? Pojďte se spolu s námi podívat na historii klání, které vždy zvedá ze sedadel celý svítkovský stadion. Nedaleko odtud je zase místo provoněné ohněm a koňmi – tak to voní u kovářů a podkovářů a s Václavem Rálišem jsme si povídali o tomto náročném, ale krásném řemesle. Nechybí ani pozvánka za kulturou, tentokrát vás zveme do Pardubického kraje, konkrétně do Litomyšle. Slavná Smetanova Litomyšl letos slaví jubileum a nabídka koncertů je opět fantastická! Je ve vašem okolí někdo, o jehož vášni či zajímavém koníčku by se mělo vědět? Dejte nám tip – na rodáka z Pardubic nebo kohokoliv, jemuž naše město přirostlo k srdci. Hezké počtení!

The woman on the cover of this latest edition of our magazine could easily have pursued a career in competitive skiing, or even as a musician or a ballet-dancer – but she eventually chose acting, and she has become a familiar and much-loved presence in the theatre and on our TV screens. Pardubice-born Klára Sedláčková Oltová spoke to us about her native city and her career on stage and screen. We also bring you the latest news from Pardubice's recently opened new airport terminal – which now offers flights to London, Moscow, Alicante, and other top tourist destinations. Did you know that the Golden Helmet – one of speedway racing's most prestigious international events – will be 70 years old this year? Read all about the history of this iconic Pardubice tradition. Equestrian fans will love our interview with horseshoe-maker Václav Rálíš, giving a fascinating insight into this demanding yet beautiful craft. And we hope you'll accept our invitation to visit one of the region's great cultural festivals – Smetana's Litomyšl – which offers a wonderful range of concerts and other events. If you have any ideas about interesting people we could feature in our next issue of This is Pardubice, please let us know – it might be a native of Pardubice, or someone who has made our great city their home. In the meanwhile, enjoy reading!

To jsou Pardubice
Časopis vychází 2x ročně, vydává Statutární město Pardubice se sídlem Magistrát města, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice, IČO 274046. Evidenční číslo MK ČR E 21611. Připravil tiskový úsek Magistrátu města Pardubic, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice, www.pardubice.eu e-mail: alexandra.tuslova@mmp.cz, tel. 466 859 407. Fotografie T. Kubelka, P. Makušev, archiv K. Sedláčkové, archiv Smetanovy Litomyšle. Grafická úprava: M. Došek. Sazba: MAXX Creative s.r.o. Překlad: Ch. Hopkinson, www.hopkinson.cz. Tisk: fronte s.r.o.

This is Pardubice
This magazine is published twice a year by the City of Pardubice (Pardubice City Authority, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice, IČO identification no. 274046, Ministry of Culture registration no. E 21611). Produced by the Promotion Section of the Pardubice City Authority, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice, e-mail: alexandra.tuslova@mmp.cz, tel. 466 859 407. Photographs: T. Kubelka, archives. Graphic design: M. Došek. Typesetting: MAXX Creative s.r.o. Translation: C. Hopkinson, www.hopkinson.cz. Print: fronte s.r.o. www.pardubice.eu

KLÁRA SEDLÁČKOVÁ OLTOVÁ
Mým múzám otevírali dveře skvělí lidé

KLÁRA SEDLÁČKOVÁ OLTOVÁ
Wonderful people have helped me in my career

O tom, že rodačku z Pardubic hned několikrát políbila múza, nebylo pochyb už od malička. Dvanáct let hrála na klavír, dvanáct let chodila do baletu, řadu let závodně lyžovala a nechyběla samozřejmě ani v dramatickém kroužku.

Klára Sedláčková Oltová is a successful theatre and film actress who has shone in a wide variety of very different roles – and she recently returned to her home city Pardubice to talk to us about her career.

stránka / page 4

NEJSPRAVEDLIVĚJŠÍ ZÁVOD NA SVĚTĚ
The fairest race in the world

Každým rokem se na přelomu září a října koná na svítkovském plochodrážním stadionu závod, který je dnes nejstarším závodem světa, starším než závod o titul mistra světa. To je Zlatá přilba, jeden z fenoménů Pardubic.

Every year in late September or early October, Pardubice's Svítkov stadium hosts the oldest motorcycle speedway race in the world – older even than the sport's world championship.

stránka / page 10

VÍTEJTE V KOLÉBCE ČESKÉHO LETECTVÍ, VÍTEJTE V NOVÉM TERMINÁLU
New terminal completed at the cradle of Czech aviation

Přistávací dráha na pardubickém letišti má novou dominantu a pardubičtí patrioti další důvod k hrdosti. Zdejší civilní letiště na odpovídající odbavovací halu čekalo dlouhé roky.

A brand-new terminal has been completed at Pardubice's airport – named in honour of Pardubice native Jan Kašpar, an early pioneer of Czech aviation.

stránka / page 16

SMETANOVA LITOMYŠL – FESTIVAL S GENIEM LOCI
Smetana's Litomyšl – a festival in a unique location

Město na břehu řeky, město krásné a vznešené. Litomyšl, východočeské město, si již po dlouhá staletí ponechává své osobité kouzlo, kterému podlehne téměř každý návštěvník. Pyšní se dlouhou historií, bohatou kulturní tradicí, řadou věhlasných rodáků či osobností, které zde žily a působily.

Litomyšl is a beautiful East Bohemian town stretching along the banks of a peaceful river. For centuries it has preserved its quiet historical charm, winning the hearts of many generations of visitors. The town can also boast a rich cultural tradition, and it has been home to many prominent artists, writers and musicians – indeed, it was the birthplace of world-renowned Czech composer Bedřich Smetana.

stránka / page 20

PODKOVA NEJEN PRO ŠTĚSTÍ
HORSESHOES BRING GOOD LUCK

Nechyběli snad v žádné větší obci, i když jejich stavení kvůli ohni a zvýšenému riziku požáru stávala mimo hlavní zástavbu. Lidé jim přisuzovali léčitelské schopnosti lidí i zvířat a byli studnicí příběhů, které se pak vyprávěly široko daleko.

In bygone days, blacksmiths were at the heart of village life – though these respected citizens used to build their forges a good distance away from the village itself, because there was always the risk of fire. Blacksmiths were considered to have healing powers (for both people and animals), and they were renowned storytellers.

stránka / page 26

Lyže jsem vyměnila za umění
I swapped my skis for art

KLÁRA SEDLÁČKOVÁ OLTOVÁ
MĚLA JSEM ŠTĚSTÍ NA LIDI, CO OTEVÍRALI DVEŘE MÝM MÚZÁM

KLÁRA SEDLÁČKOVÁ OLTOVÁ
I HAVE BEEN SO LUCKY TO MEET PEOPLE WHO HAVE HELPED ME IN MY CAREER

O tom, že rodačku z Pardubic hned několikrát políbila múza, nebylo pochyb už od malička. Dvanáct let hrála na klavír, dvanáct let chodila do baletu, řadu let závodně lyžovala a nechyběla samozřejmě ani v dramatickém kroužku. Klára Sedláčková Oltová je dnes úspěšnou divadelní i filmovou herečkou se štěstím na velmi rozdílné role. Stálé angažmá má už 20 let v pražském Divadle v Dlouhé.

Klára Sedláčková Oltová is a successful theatre and film actress who has shone in a wide variety of very different roles – and she recently returned to her home city Pardubice to talk to us about her career. From a very early age, Klára's unique talents were clear to see – she not only excelled in acting, but also in music (piano), ballet, and even competitive skiing. For the past two decades she has been a member of Prague's Divadlo v Dlouhé theatre.

Začalo to rovnou herectvím, nebo byl v hledáčku jiný umělecký směr?

Ani jedno. V pěti letech jsem začala lyžovat v TJ Tesla Pardubice. Dokonce jsem vyhrála závod pro juniory na Žacléřsku! Tehdy byl silný protivítr a spoustu zkušenějších závodníků zastavil na trati, ale já byla tak drobná, že jsem ten vítr podjela a byla jsem nejrychlejší. Dostala jsem vysněnou zlatou medaili! Pak jsem si ale vybrala balet místo lyží a jako závodní lyžařka skončila. Na tohle mé „slavné" vítězství jsem si nedávno vzpomněla, když na olympiádě vyhrála Ester Ledecká ve dvou různých disciplínách. Možná jsem to mohla taky takhle pěkně kombinovat! Dost jsme se tomu s manželem a mými syny nasmáli.

Trenéři Tesly byli strašně príma – skvělí chlapi plní humoru a myslím, že nás dobře formovali. Ale já měla obecně štěstí na lidi, které jsem v dětství a mládí potkala. Baletila jsem u Lenky Demlové, která u mě kromě talentu pohybového vycítila i nějaký ten herecký, komediální talent. Pamatuju si na naše pravidelná baletní vystoupení ve Východočeském divadle, jak jsme si všechny užívaly, že jsme krásně nastrojené do kostýmků a hlavně namalované! V životě jsem už nebyla tak barevná a plná třpytek!

We asked her whether she had always wanted to be an actress.

Actually no – at the age of five I began skiing with the TJ Tesla club in Pardubice. I even won a junior tournament. There was a strong headwind, and many of my more experienced rivals found it difficult to ski into it – but I was very small, so I managed to slip through the air more easily – and I won the gold! Later I gave up competitive skiing because I'd discovered ballet – but I remembered my "famous" victory just recently when Ester Ledecká won gold in two different disciplines at the Winter Olympics. Perhaps if I'd continued skiing, I could have had two careers now.

The coaches at the Tesla club were really great – they had an excellent sense of humour, and they trained us superbly. Actually, during my childhood I was always lucky to meet people who helped me to excel in my chosen activities. My ballet teacher was Lenka Demlová – she was the first person to spot that I not only had a talent for ballet, but for acting too. I can remember our regular ballet performances at the East Bohemian Theatre – we wore the most wonderful costumes, and of course the make-up was divine! I've never been so colourful and shiny in my life!

KLÁRA V DOBĚ, KDY U NÍ MÍSTO BALETU A KLAVÍRU VEDLO ZÁVODNÍ LYŽOVÁNÍ.
KLÁRA AT A TIME WHEN HER AMBITIONS STILL FOCUSED ON COMPETITIVE SKIING.

Balet vás provázel až do dospělosti?
Ano, až do maturity na gymplu. Stejně dlouho jsem hrála na klavír u skvělé Běly Grofové v Domě hudby. A za svou divadelní mámu považuju Ninu Martínkovou. Děkuju za její citlivý způsob vedení a vždy dokonalý výběr textů! Zkrátka díky těmto lidem múzy zvítězily, všechny dámy ve mně postupně nacházely to nadání a vedly mě uměleckým směrem. Moc ráda na ty roky vzpomínám.

Did you continue with ballet in later years?
Yes – up to when I finished secondary school. And I also continued to play the piano – my teacher was Běla Grofová, who was wonderful. I owe my acting career to another great teacher – Nina Martínková, who really helped me to develop as an actor and knew exactly which texts to work on. So I can look back on some wonderful times during my childhood, and many people who helped me to blossom.

Byla jsem spíš introvert a dodnes si vybavuju překvapené výrazy kamarádů, když jsem jim řekla, že studuju herectví.

As a child I was quite introverted, and my friends were surprised when I told them I was going to study acting.

Stihla jste jako malá nebo na střední škole vůbec zlobit?
Já ani moc ne, ale vzal to za mě můj muž, aniž bych ho ještě mnoho dalších let znala! Pravděpodobně jsme se pár let potkávali na gymplu v jídelně, kam chodila i jeho škola na obědy. Ale tehdy jsme se naštěstí míjeli – já bych se toho rebelujícího kluka bála a dost si myslím, že jeho by nějaká dramatická baletka rozhodně nebavila. Poznali jsme se až v Praze.

Were you rebellious during your childhood?
I didn't really have the time! But my husband rebelled enough for both of us – even though I didn't meet him until much later. Actually we probably saw each other in the dining hall at my school, because the children from his school used to eat there too. But I'd probably have been afraid of such a rebel – and I'm not sure he'd have been interested in a ballet-dancing girl. We only met much later, in Prague.

Po gymnáziu jste Pardubice opustila a nastoupila na JAMU do Brna.

After school you left Pardubice and studied acting in Brno.
Yes, and there too I was really lucky to meet some wonderful people. Brno was another great time in my life – I have particularly fond memories of my teacher Josef Karlík and my fellow students.

It was in Brno that you achieved your first major success.
Yes – and it came completely out of the blue! In my second year I was a stand-in for the pregnant Eva Prchalová in the role of six-year-old Ester in Roger Vitrac's play 'Victor' (actually we're recently performed the same play in Prague, but now I play Esther's mother). And my very first performance was at an international student drama festival! On the final day of the festival I was at a friend's house with some of my fellow actors, and we were cooking fried cheeses – the very smelly ones called tvarůžky. We spent the whole afternoon in that little kitchen, so when we returned to the theatre for the awards ceremony, our clothes absolutely stank of those cheeses. We had got used to the smell, but people started looking at us strangely, and then somebody told us (in Polish) that we stank – and it was only then that we realized! So it was a very strange awards ceremony – I won the prize for the best female performance, and I accepted the prize in my stinking sweater.

What were your first successes in film?
By far the biggest boost to my career was my film debut in 'Wild Flowers', based on Erben's ballads – I played the girl

BALETKA NA PRÁZDNINÁCH U PRARODIČŮ.
CHILDHOOD HOLIDAYS WITH HER GRANDPARENTS.

DIVADELNÍ, FILMOVÉ, ALE I ŘADA SERIÁLOVÝCH ROLÍ PŘINESLA HEREČCE Z PARDUBIC PŘÍZEŇ DIVÁKŮ.
ROLES IN THEATRE, FILM AND TV HAVE BROUGHT HER DESERVED POPULARITY.

DO DIVADLA V DLOUHÉ PŘIŠLA PO ÚSPĚŠNÉM KONKURSU NA ROLI STELLY V INSCENACI VELKOLEPÝ PAROHÁČ. JEJÍM PRVNÍM HERECKÝM PARTNEREM V PROFESIONÁLNÍM ANGAŽMÁ BYL KAREL RODEN. FOTOGRAFIE ZE HRY VIKTOR ANEB DÍTKA U MOCI, ARCHIV DIVADLA V DLOUHÉ.
KLÁRA BEGAN HER CAREER AT THE DIVADLO V DLOUHÉ THEATRE IN PRAGUE AFTER AUDITIONING FOR THE ROLE OF STELLA IN CROMMELYNCK'S 'THE MAGNIFICENT CUCKOLD'. ACTOR KAREL RODEN WAS HER FIRST PROFESSIONAL ON-STAGE PARTNER. PHOTOGRAPHS FROM 'VICTOR', DIVADLO V DLOUHÉ THEATRE ARCHIVES.

A tady jsem také měla ohromné štěstí na lidi. Brněnská studijní léta byla dalším báječným obdobím mého života, ať už díky vedoucímu pedagogovi Josefu Karlíkovi, nebo bezvadným spolužákům.

A tam přišel první výrazný úspěch!
Zcela nečekaně! Ve druháku na JAMU jsem za tehdy těhotnou Evu Prchalovou nastudovala roli šestileté Esterky ve hře Viktor aneb Dítka u moci a hrála ji společně s o dva roky staršími spolužáky ve Studiu Marta – mimochodem stejnou hru jsme nastudovali nyní u nás v Dlouhé, ale tady hraju už Esterčinu maminku. První představení, které jsem vůbec kdy odehrála, byl tedy záskok – a rovnou na mezinárodním studentském divadelním festivalu Zlomvaz! V závěrečný den festivalu jsme byli se spolužáky na návštěvě u kamaráda a usmažili si syrečky. Vzduch by se v té malé kuchyni dal krájet a my v tomto těsném prostoru strávili celé odpoledne. Večer jsme se pak vrátili zpět do divadla na vyhlášení festivalových výsledků a bylo nám divné, proč se na nás všichni tak divně dívají. Pak už na nás někdo, polsky, zasyčel,

in the spine-chilling tale 'The Wedding Shirt', which is about a young woman pursued through a graveyard by her dead lover (played by Karel Roden). The film was very well received, but what I remember most about that time was that during filming I was also rehearsing for a theatre production where I played a paralyzed young woman. So after rehearsals I would take off my costume and a car would be waiting to take me back to the cemetery where we would film all night – and then back to the theatre again in the morning. Although it was hugely demanding, it was also a great adventure – and as a young actress I was grateful for such a wonderful opportunity.

Which theatrical roles did you enjoy most?
There have been too many to list, and in fact they have all been dream roles. During my time at the Divadlo v Dlouhé theatre in Prague I have played a number of wonderful roles including Lady Macbeth and Magrat Garlick in Terry Pratchett's 'Wyrd Sisters'. I played Magrat for fourteen years – during which time I was pregnant twice. It was quite funny to be playing an innocent, naive young girl while I was clearly pregnant! It was also a great honour when Terry Pratchett himself praised our performance of his play. For me the last night of a production is usually not particularly emotional – but in this case it was. Fourteen years is a long time; I'd got married and had two sons, and my fellow actors in the play had also had similar life-changing experiences during that time. So it was a very memorable

„TOHO ŠTĚSTÍ, KTERÉ JSEM MĚLA NA LIDI I NA ROLE, SI POVAŽUJU POŘÁD."
"I HAVE BEEN VERY LUCKY WITH PEOPLE AND ROLES – AND I NEVER TAKE THAT FOR GRANTED."

že smrdíme – a nám to v tu chvíli došlo! A mně o to spíš, když jsem ve svém huňatém, syrečkovým aroma nasáklém svetru přebírala zcela frustrovaná hlavní cenu za ženský herecký výkon.

Jaké byly ty první úspěchy filmové?
Jednoznačně jsem se nejviditelněji zapsala svým filmovým debutem v Erbenově Kytici, kde jsem hrála dívku v příběhu Svatební košile. Hodně lidí z toho má dodnes husí kůži, ale pro mě to bylo strašné ze zcela jiného důvodu – v době natáčení Kytice jsem měla taky před premiérou v divadle,

dlouhý seznam. V průběhu svého angažmá v Dlouhé jsem měla štěstí na celou řadu krásných rolí, vzpomínám třeba na Lady Macbeth a samozřejmě na zmatenou mladou čarodějku Magrátu Česnekovou z Pratchettových Soudných sester. Tohle báječné představení se hrálo 14 let a já mezitím stihla dvakrát otěhotnět. Bylo velmi vtipné, když jsem hrála nepolíbenou naivku s tím těhotenským břichem! Taky jsem měla radost, když naše nastudování obdivně ocenil sám Terry Pratchett. Běžně derniéry výrazněji neprožívám, ale 14 let je v životě hodně – já

Za postavu Kristýny Fialové v představení Naši furianti v podání Divadla v Dlouhé získala cenu za nejlepší ženský herecký výkon na GRAND Festivalu smíchu.

Klára Sedláčková Oltová won the award for best actress at the Grand Festival of Laughter for her performance as Kristýna in Stroupežnický's play 'Our Swaggerers'.

kde jsem hrála mladou ochrnutou ženu. Jen co jsem sundala všechny fáče a náplasti, už na mě čekalo auto a jeli jsme na hřbitov, kde jsem bez pauzy pokračovala celé noci v natáčení. V tenké krajkové košili jsem se na lanech vznášela společně s „umrlcem" Karlem Rodenem nad hřbitovní zdí. S úsvitem zase zpět do divadla na zkoušku. Bylo to krásné, i když náročné dobrodružství a já jako mladá začínající herečka byla šťastná za takovou úžasnou příležitost.

Na které zásadní divadelní role vzpomínáte?
Je jich celá řada a všechno to byly vlastně role vysněné – kdybych je měla jmenovat, byl by to už

se stihla vdát a porodit syny a stejně zlomové životní okamžiky prožívali i moji kolegové. Když jsem se při děkovačce dívala na tu naši hereckou řadu, bylo to silné.

Jaké role vás provázejí nyní?
Nyní mám za sebou krásné zkoušení hry Racek s režisérským tandemem Skútr (Trpišovský – Kukučka), kde hraju Irinu Arkadinovou. S pokorou a ráda ale přijímám také role v seriálech, aktuálně mě lidé mohou znát jako zdravotní sestřičku Květu v Ordinaci v Růžové zahradě.

VE VÝCHODOČESKÉM DIVADLE SE SVOU UČITELKOU BALETU LENKOU DEMLOVOU A JEJÍM MANŽELEM, BÝVALÝM PRIMÁTOREM PARDUBIC JAROSLAVEM DEMLEM.
AT THE EAST BOHEMIAN THEATRE WITH HER BALLET TEACHER LENKA DEMLOVÁ AND HER HUSBAND, FORMER MAYOR OF PARDUBICE JAROSLAV DEML.

moment when we lined up to enjoy the applause for the very last time.

What roles are you playing now?
I've been rehearsing the role of Irina in Chekhov's 'The Seagull', directed by the 'Skutr' duo – Martin Kukučka and Lukáš Trpišovský. But I also enjoy playing roles in TV series and soap operas – at the moment people might recognize me as the nurse Květa in the soap opera 'Doctor's Surgery in the Rose Garden'.

Your father František Sedláček is a consultant at the Pardubice hospital. Did you ever consider following in his footsteps and pursuing a medical career?
I don't think medicine is for me – but my brother did follow in our father's footsteps; he's now a successful cardiologist. At school I was never really interested in anatomy,

V SOUČASNÉ DOBĚ KLÁRA HRAJE ZDRAVOTNÍ SESTŘIČKU KVĚTU V SERIÁLU ORDINACE V RŮŽOVÉ ZAHRADĚ.
CURRENTLY KLÁRA IS PLAYING THE NURSE KVĚTA IN THE SOAP OPERA 'DOCTOR'S SURGERY IN THE ROSE GARDEN'.

Jste políbená múzou, napadlo vás někdy jít ve stopách tatínka lékaře? (Pozn. František Sedláček je primářem infekčního oddělení v pardubické nemocnici.)

Medicínu bych, myslím, nezvládla, ale vzal ji za mě brácha, který je úspěšným kardiologem. Zájem o studium anatomie lidského těla mě zcela minul, ale vlastně si ani nepamatuji, že by mě kdy tímto směrem někdo z rodiny tlačil. Naopak, rodiče mě vždy ve všem podporovali a pomáhali mi. Velkou oporou jsou pro mě dodnes! Je však také pravda, že moje babička dlouho „šumlovala" odpověď na otázku všech tetiček z vesnice, co že její vnučka vlastně po gymnáziu studuje. Vždycky raději říkala, „já bych to asi popletla". Ale to pominulo s prvními úspěchy a pak už byla zase hrdá. Všichni jsou rádi, že v tom, co dělám, jsem šťastná.

Máte čas si během návštěvy rodičů prohlédnout město?

Do Pardubic jezdím zhruba jednou do měsíce za rodiči a bratrovou rodinou. U rodičů hodně odpočívám a moji synové si hrají s dětmi mého bratra. Chodíme ale také hromadně na procházky po městě a musím říct, že se mi současné Pardubice velmi líbí. Město se neskutečně proměnilo, skví se novotou. Obzvlášť se mi líbí v nových parcích v centru u řeky Labe. Na jaře si znovu projdeme promenádu v Tyršových sadech, kluci si vyzkouší všechny ty průlezky, už se těším. A když nám v létě vyjde čas, poslala bych je do Sportovního parku Pardubice.

JEJÍMI SERIÁLOVÝMI DĚTMI JSOU MILAN PEROUTKA A VIKTORKA RYBOVÁ.
HER ON-SCREEN CHILDREN ARE MILAN PEROUTKA AND VIKTORKA RYBOVÁ.

and actually I don't remember my family trying to push me into a medical career. My parents were always very supportive of my acting – and they continue to be today! It's true that my grandmother used to avoid answering when her friends asked her what I was studying at university – she used to say "she told me, but I'd probably get it wrong" – but when I achieved my first successes, she was hugely proud of me. All my family are delighted that I'm happy in my chosen career.

When you visit your parents here in Pardubice, do you have time to look around the city?

I usually come back once a month to see my parents and my brother's family. I mainly just relax, and my sons enjoy playing with my brother's children. But we also go on walks in the city, and I must say I like the way Pardubice is looking nowadays. It's changed hugely, and there are a lot of great new things. I particularly enjoy the new parks in the centre, near the River Labe. In the spring we always like strolling in the Tyršovy Sady park, and my sons love all the climbing frames. And if we have time during the summer, I'm going to take them to the Pardubice Sport Park.

NEJSPRAVEDLIVĚJŠÍ ZÁVOD NA SVĚTĚ

The fairest race in the world

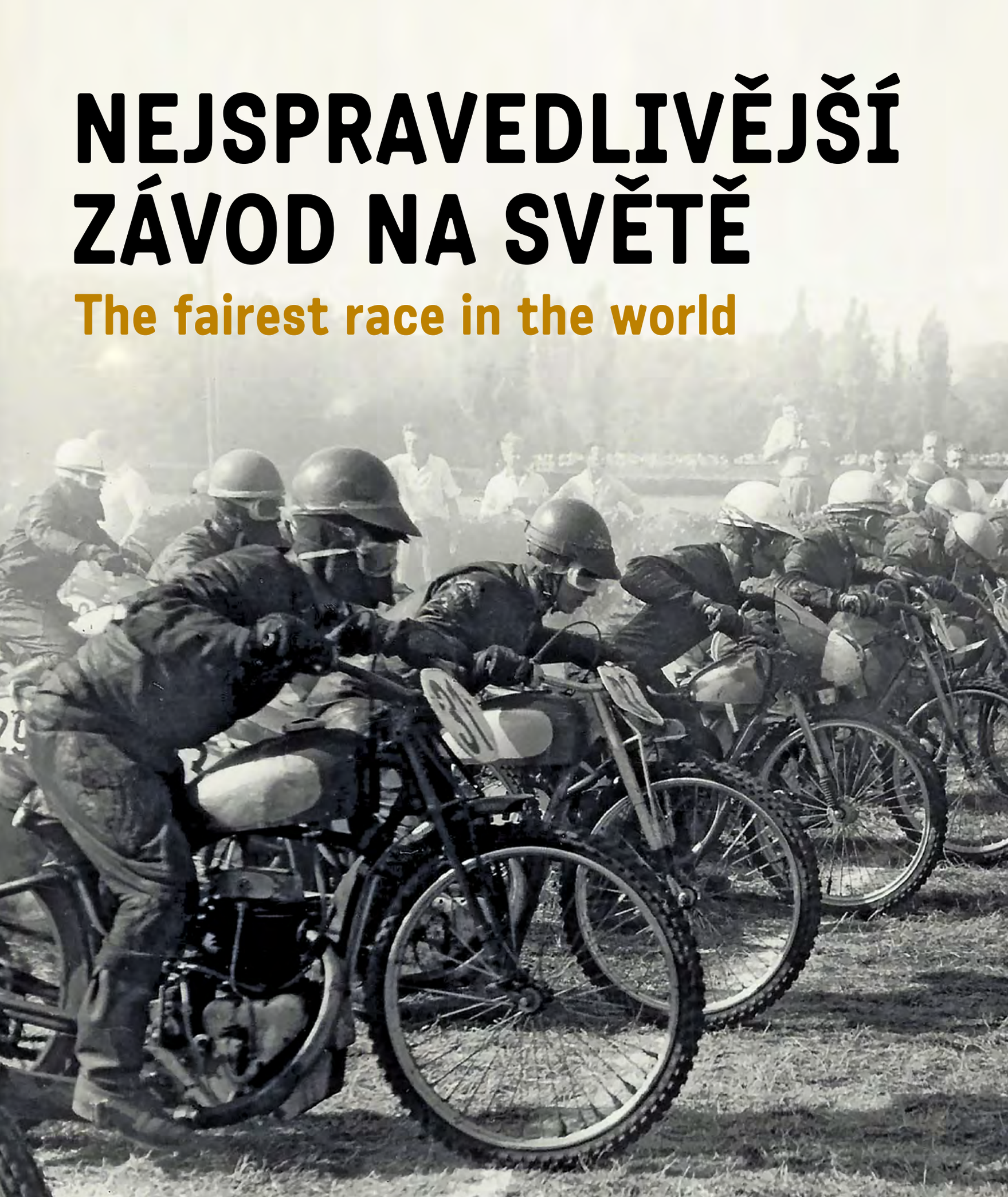

Každým rokem se na přelomu měsíců září a října koná na svítkovském plochodrážním stadionu závod, který je dnes nejstarším závodem světa, starším než závod o titul mistra světa. To je Zlatá přilba, jeden z fenoménů Pardubic. Před každým ročníkem se rozebírají šance všech účastníků, zejména těch českých. V loňském roce se to podařilo a po dlouhých jednadvaceti letech se o vysněném vítězství českého jezdce (a ještě k tomu závodníka domácího klubu!) mluvilo ve městě i v celé zemi. Václav Milík, čtyřiadvacetiletý vítěz 69. ročníku roku 2017, opět vrátil naše barvy na nejvyšší stupínek. Jeho vítězství je tou nejlepší pozvánkou na letošní jubilejní 70. ročník.

Every year in late September or early October, Pardubice's Svítkov stadium hosts the oldest motorcycle speedway race in the world – older even than the sport's world championship. The race is called the Golden Helmet, and it is one of the true jewels in Pardubice's sporting crown. The Golden Helmet is always eagerly awaited, with fans from all over the world discussing their favourites' chances. The 2017 winner was Václav Milík – the first Czech rider to win the event for 21 long years, and a member of Pardubice's own speedway club! Milík was the 24th winner of the Golden Helmet in the race's 69-year history – and his success last year is the best possible invitation to come and enjoy the event this year too!

Jen těžko mohli pánové František Hladěna a Adolf Trnka vědět, že jejich nápad realizovaný v roce 1929 tehdejším Východočeským autoklubem v Hradci Králové vlastně zakládá historii slavného závodu. Nádherná podívaná na travnatém ovále pardubického dostihového závodiště tehdy uchvátila snad každého, v hledišti se po řadu let scházely desetitisíce diváků až k neuvěřitelnému počtu 120 tisíc v roce 1947.

Právě pánové Hladěna a Trnka jsou těmi prvními nejenom na seznamu organizátorů, ale také jezdců. V jejich šlépějích kráčí i současný šéf pardubického klubu Evžen Erban – v roli ředitele závodu bude poslední zářijový den roku 2018 otevírat již svůj sedmnáctý ročník. „Plochodrážní závody jsou moje srdeční záležitost. Jako jezdec jsem zde absolvoval několik ročníků. Paradoxně jsem dokonce jediným částečným vítězem!" řekl s humorem sobě vlastním ředitel Evžen Erban o závodu z roku 1973, kdy na Erbanově motocyklu vyhrál Zlatou přilbu jeho bratranec Milan Špinka. „Vícekrát vedl pořadatelský sbor tohoto závodu pouze legendární Karel Mikulášek, který vedl organizační výbor závodu dvaadvacetkrát. Ono vůbec být ředitelem

When František Hladěna and Adolf Trnka organized a motorcycle race at the East Bohemian Automobile Club in 1929, they could surely never have imagined that their idea would blossom into the global phenomenon it is today. Speedway racing quickly gained widespread popularity, with an unbelievable 120 thousand spectators attending the 1947 event (held at Pardubice's racecourse).

VYHRÁT ZLATOU PŘILBU SE KAŽDOROČNĚ SNAŽÍ NEJLEPŠÍ JEZDCI SVĚTA.
THE WORLD'S BEST RIDERS COMPETE TO WIN THE GOLDEN HELMET.

OD ROKU 1964 SE TENTO ZÁVOD BEZ PŘESTÁVKY KONÁ NA PLOCHODRÁŽNÍM STADIONU VE SVÍTKOVĚ.
THE RACE HAS TAKEN PLACE AT THE SPEEDWAY STADIUM IN SVÍTKOV EVERY YEAR SINCE 1964.

tohoto závodu je zřejmě posláním – posledních 55 ročníků vedli v roli ředitele pouze čtyři muži," dodává mluvčí pořadatelského automotoklubu Petr Moravec. „Před Karlem Mikuláškem to byl dokonce sám starosta města František Sluka, který přenesl závod z dostihového závodiště na dnešní plochodrážní stadion a vedl jej osm let. Zapomenout pak určitě nelze ani na Karla Pražáka, ten zase vedl organizátory devětkrát a převedl jej z minulého století do současného."

V 50. letech přišla nejdelší přestávka. Nebylo na čem ani kde jezdit a závod Zlatá přilba se na deset let odmlčel. Situace se zlepšila až po postavení dráhy a stadionu ve Svítkově a hlavně pak v polovině 60. let po jejím rozšíření kvůli vysněnému znovuobnovení závodu o Zlatou přilbu.

Od roku 1964 se tento závod bez přestávky koná na plochodrážním stadionu ve Svítkově. Je specifický počtem startujících (v žádném jiném klasickém plochodrážním závodě nejezdí více než třicet jezdců), ale také i počtem jízd – celkem třicet dvě jízdy rozhodují o vítězi tohoto závodu. Závodu, o kterém se říká, že je svým systémem nejspravedlivější na světě. Proto láká přímo do hlediště a také k televizním obrazovkám tisíce diváků. Není tajemstvím, že v 70. a 80. letech minulého století byl pardubický závod tradičním místem, kde se mohly potkat německé rodiny ze západní i východní části této tehdy rozdělené země. „Cesta do Pardubic se stala pro mnoho Němců jedinou možností, jak smysluplně navštívit jinou zemi. Dnes už do Pardubic jezdí dokonce třetí generace těch, co v tehdejší době začali tento závod navštěvovat. Mnoho z nich už si objednává hotelové ubytování při svém odjezdu z právě skončeného ročníku," uvedl ředitel závodu Evžen Erban.

Hladěna and Trnka were not only organizers – they were accomplished riders too. One of the many local riders who has followed in their footsteps (or rather tyre-tracks) is Evžen Erban, today the head of Pardubice's Auto Moto Klub, who has organized the Golden Helmet for the past 16 years. Erban has vivid memories of the event's history, as he recalls with his typical sense of humour: "Speedway is my true passion. I competed as a rider for several seasons – and actually you could say I half-won a race, because in 1973 my cousin Milan Špinka did win a race, but he was riding my bike!" Petr Moravec from the Pardubice club pays tribute to Erban: "You can tell how much he loves this race, because the only person to have organized more Golden Helmets than him is the legendary Karel Mikulášek, who headed the organizing team 22 times. In fact, all the organizers seem to love the job – in the past 55 years there have only

V 50. letech přišla nejdelší přestávka. Nebylo na čem ani kde jezdit a závod Zlatá přilba se na deset let odmlčel.

Speedway in Pardubice had to take a break for ten long years during the 1950s, because the city lacked a suitable racetrack.

SLAVNÍ VÍTĚZOVÉ

Vyhrát závod o Zlatou přilbu dokázalo mnoho mistrů světa v závodech na ploché dráze. Vynikl především Dán Ole Olsen, ten vyhrál sedmkrát a je nejslavnější postavou tohoto závodu, Švéd Tony Rickardsson triumfoval třikrát, dvakrát pak Olsenovi krajané Erik Gundersen s Hansem Nielsenem a též Australan Jason Crump. „Zajímavostí je, že ne všichni mistři světa byli úspěšní u nás na oválu a naopak. Pět zlatých

been four chief organizers. One of the organizers before Mikulášek was actually the Mayor of Pardubice, František Sluka, who relocated the event from the racecourse to today's speedway stadium. The other organizer was Karel Pražák, who ran the Golden Helmet for nine years around the turn of the new millennium."

Speedway in Pardubice had to take a break for ten long years during the 1950s, because the city lacked a suitable racetrack. The Golden Helmet was finally revived when the Svítkov stadium was completed in the mid-1960s.

Since 1964 the event has been held every year at the stadium in Svítkov. A unique feature of the Golden Helmet is the large number of riders (no other classic speedway event has more than 30 riders in the starting lineup). It also features more separate rides (32) than any other major event – the results are averaged out to find the overall winner, and many speedway fans think that this system makes the Golden Helmet the fairest race in the world. Thousands of spectators flock to the stadium every year, with many more watching on TV.

VÁCLAV MILÍK VRÁTIL PO 21 LETECH ČESKÉ BARVY NA NEJVYŠŠÍ PŘÍČKU.
VÁCLAV MILÍK WAS THE FIRST CZECH RIDER IN 21 YEARS TO WIN THE RACE.

pardubických trofejí má z domácích legend Jiří Štancl, je tak co do počtu vítězství druhou nejslavnější postavou závodu, světové prvenství si však dvojnásobný vicemistr světa, bohužel, nepřipsal," uvedl Petr Moravec z pardubického automotoklubu. Ze zahraničních jezdců se ve Svítkově více než na mistrovstvích světa dařilo Australanu Leighu Adamsovi, který si na druhou polokouli odvezl přilby čtyři.

Od roku 1964 dokázalo ve Svítkově vyhrát jen pět mužů naší země – kromě již zmíněných Jiřího Štancla a Václava Milíka ještě pardubický rodák Milan Špinka, Antonín Kasper a Tomáš Topinka. „O všech účastnících tohoto závodu se říká, že jsou jedna velká sportovní rodina, a v případě českých vítězů se dostaneme k jedné zajímavosti: pod jedním příjmením najdeme ve startovních listinách až na výjimky otce i syna. Dokonce oba Antonínové Kasperové jsou jedinou rodinnou dvojicí, která závod vyhrála!" jmenuje Petr Moravec. Mezi účastníky najdeme další slavná česká plochodrážní jména. Nejširší rodinné zastoupení měli z pardubických patriotů Drymlovi s otcem Alešem v čele, kteří v obou generacích brali druhá místa. Sny svých otců na prven-

30. LÉTA 20. STOLETÍ – DOBA PLNÁ NOVINEK BYLA MOTOCYKLOVÝM ZÁVODŮM NAKLONĚNA.
THE 1930S – AN ERA OF INNOVATION, WHEN MOTORCYCLE RACING ENJOYED HUGE POPULARITY.

VÍTĚZ ZÁVODU O ZLATOU PŘILBU ZÍSKÁ UNIKÁTNÍ TROFEJ, KTEROU V POSLEDNÍCH LETECH DODÁVÁ KLENOTNÍK PAVEL LEJHANEC.
THE WINNER OF THE GOLDEN HELMET WINS A UNIQUE TROPHY – IN RECENT YEARS MADE BY JEWELLER PAVEL LEJHANEC.

ství v tomto závodě splnili Milan Špinka, Václav Milík. „Oslavy po vítězství Milana Špinky tehdy zastavily dopravu v místě jeho bydliště, podobné to bylo v nedalekém Bernardově u Milíků," dodává s úsměvem Petr Moravec.

JUBILEJNÍ ZÁVOD

Ať je poslední víkend v září jakékoliv počasí, hlediště stadionu ve Svítkově bude najisto plné fanoušků, kteří budou znovu držet palce jezdcům na strojích bez brzd.

„Na hlinitopísčitém povrchu zase pojede bezmála stokilometrovou rychlostí světová špička jezdců, která bude bojovat o tu naši zlatou, ve světě vysoce ceněnou trofej.

A já doufám, že ji po loňském fantastickém úspěchu znovu získá český závodník!" věří ředitel závodu Evžen Erban.

In the 1970s and 1980s the event was known as being an opportunity for divided families from West Germany and East Germany to meet up, as Evžen Erban explains: "For many Germans from the East, the Golden Helmet was almost their only opportunity to enjoy travelling as tourists. In some cases, their grandchildren are keeping up the family tradition by coming here every year – and they often book next year's accommodation when checking out of their hotel."

FAMOUS VICTORS

The Golden Helmet has showcased the skills of many hugely talented legends of the sport. Winners have included the Danish rider Ole Olsen, who won here seven times (making him the most successful competitor in the event's history). Swedish rider Tony Rickardsson won three times, and a trio of riders (Danes Erik Gundersen and Hans Nielsen, Australian Jason Crump) twice each. Petr Moravec adds: "It's interesting that not all world champions won the Golden Helmet – and vice versa. Czech legend Jiří Štancl won five times, making him the second most successful rider in the event's history, but he was never the world champion." Other riders who have made the Golden Helmet their own include Australian Leigh Adams, who won here four times.

Since 1964 only five Czech riders have managed to win the Golden Helmet – besides Jiří Štancl and Václav Milík, the others have been Pardubice-born Milan Špinka, Antonín Kasper and Tomáš Topinka. These names are well-known to Golden Helmet fans, as Petr Moravec explains: "We like to think that all the competitors in the Golden Helmet are like one big family, and actually it's become a real tradition for sons to follow in their fathers' footsteps – in fact, Antonín Kasper senior and Antonín Kasper junior have both won the race!" Other Czech speedway dynasties who have showcased their talents in the race include the Drymls from Pardubice (second place for both father and son), as well as Milan Špinka and Václav Milík, both of whom had famous speedway-riding fathers. Moravec remembers: "When Milan Špinka won, they had to stop the traffic in his home town, and the same happened for Václav Milík in nearby Bernardov."

A RACE TO LOOK FORWARD TO

Whatever the weather holds in store for the last weekend in September, the Svítkov stadium is sure to be packed with fans eager to see their heroes compete. Race organizer Evžen Erban sums up the excitement of the event: "Once again we will be thrilled to see the world's best riders reaching 100 km/h speeds on a dirt track without brakes – all battling to win this world-renowned trophy. And of course, after last year's success by Václav Milík, it would be great to see another Czech rider bring home the helmet!"

31. 8.–2. 9. 2018

ŠVÉDSKÝ VÍKEND V PARDUBICÍCH

SWEDISH WEEKEND IN PARDUBICE

PARDUBICE – SKELLEFTEÅ: 50. výročí spolupráce

PARDUBICE – SKELLEFTEÅ: 50 years of cooperation

FILMOVÝ FESTIVAL ŠVÉDSKÉHO/ SKANDINÁVSKÉHO FILMU

- zahájení festivalu Millenium Stiega Larssona (rodáka ze Skellefteå)
- autorské čtení z děl Stiega Larssona, soutěž o autorovy knihy
- vystoupení PIPPI taneční skupiny HPM Dance Studio Pardubice
- představení pěveckého sboru Šmidlátka se švédskou tematikou
- workshopy pro děti
- hudební program
- ochutnávka švédských potravin

Místo konání: **Letní kino Pernštejn**
Termín: **31. 8.–2. 9. 2018**

HOKEJ ČESKO–ŠVÉDSKO

- reciproční zápas ženské hokejové reprezentace
- autogramiáda extraligových hráčů

Místo konání: **Tipsport aréna**
Termín: **1. 9. 2018 15:00–18:00**

WORKSHOPY A PREZENTACE PRO VEŘEJNOST

PROGRAM PRO DĚTI

- workshopy se švédskou tematikou
- projekce dětských švédských filmů
- švédské hry – KUBB a STIGA HOKEJ
- degustace švédských potravin

PROGRAM PRO DOSPĚLÉ

- přednášky o švédském designu a architektuře
- cestovatelské přednášky (město Skellefteå, „Švédsko – Drsná krása švédské přírody")

Místo konání: **Natura park, ekocentrum Paleta**
Termín: **1. 9. 2018 od 12:00–18:00**

VÝSTAVA SKELLEFTEÅ

- open air expozice města Skellefteå

Místo konání: **Tyršovy sady**
Termín: **srpen–září 2018**

FESTIVAL OF SWEDISH/ SCANDINAVIAN CINEMA

- festival launch: Millennium by Stieg Larsson (a native of Skellefteå)
- author reading: works by Stieg Larsson, competition to win his books
- Pippi Longstocking performance by the dance group HPM Dance Studio Pardubice
- Swedish-themed performance by the Šmidlátka choir
- workshops for children
- music performances
- tastings of Swedish specialities

Venue: **Pernštejn summer cinema**
Date: **31. 8.–2. 9. 2018**

ICE HOCKEY: CZECH REPUBLIC–SWEDEN

- women's ice hockey international
- autograph signing by Czech Extraliga players

Venue: **Tipsport Aréna**
Date: **1. 9. 2018 15:00–18:00**

PUBLIC WORKSHOPS AND PRESENTATIONS

PROGRAMME FOR CHILDREN

- Swedish-themed workshops
- screenings of Swedish films for children
- Swedish games – Kubb, Stiga table hockey
- tastings of Swedish specialities

PROGRAMME FOR ADULTS

- talks about Swedish design and architecture
- travellers' talks (The City of Skellefteå, The Harsh Beauty of Swedish Nature)

Venue: **Natura Park, Ekocentrum Paleta**
Date: **1. 9. 2018 12:00–18:00**

SKELLEFTEÅ EXHIBITION

- open-air exhibition presenting the city of Skellefteå

Venue: **Tyršovy Sady park**
Date: **August–September 2018**

VÍTEJTE V KOLÉBCE ČESKÉHO LETECTVÍ,

VÍTEJTE V NOVÉM TERMINÁLU

NEW TERMINAL COMPLETED AT THE CRADLE OF CZECH AVIATION

A brand-new terminal has been completed at Pardubice's airport – named in honour of Pardubice native Jan Kašpar, an early pioneer of Czech aviation. After years struggling with basic temporary facilities converted from a former military dining hall (just 1200 square metres), which found it hard to cope with normal arrivals or departures, the new glass-fronted terminal now offers state-of-the-art modern facilities for passengers and crews alike.

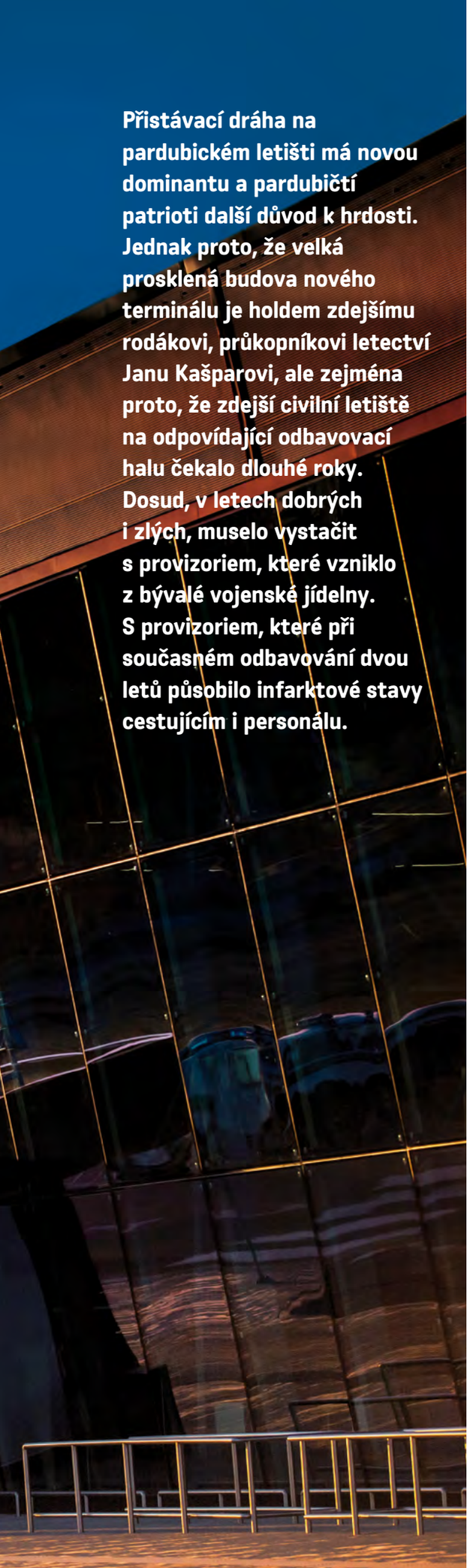

Přistávací dráha na pardubickém letišti má novou dominantu a pardubičtí patrioti další důvod k hrdosti. Jednak proto, že velká prosklená budova nového terminálu je holdem zdejšímu rodákovi, průkopníkovi letectví Janu Kašparovi, ale zejména proto, že zdejší civilní letiště na odpovídající odbavovací halu čekalo dlouhé roky. Dosud, v letech dobrých i zlých, muselo vystačit s provizoriem, které vzniklo z bývalé vojenské jídelny. S provizoriem, které při současném odbavování dvou letů působilo infarktové stavy cestujícím i personálu.

„Dámy a pánové, za chvíli přistaneme na letišti v Pardubicích," ozve se z reproduktorů dřív, než letadlo dosedne na letištní plochu. Zatímco před nedávnem vítala cestující v Pardubicích pouze holá letištní plocha a přistavené autobusy, které je odvážely k odbavení, dnes vstoupí přímo do moderního terminálu s vybavením i službami odpovídajícími cestování ve 21. století. Jen kratičké zdržení na vyzvednutí zavazadel a během chvíle jsou na cestě ke konečnému cíli. Taxíkem, autobusem, vlakem či vlastním automobilem.

Na počátku všeho byla studie společnosti AGA letiště a odhodlání společnosti East Bohemian Airport postavit na pardubickém letišti nový terminál pro civilní provoz. Psal se rok 2005 a vizualizace slibovaly za tři čtvrtě miliardy korun letiště s velkorysou středovou halou, dvěma postranními křídly pro odlety a přílety a novým technickým zázemím. O čtyři roky později poklesl zájem ruských společností létat do Pardubic a z nového terminálu zbyl jen sen. Letiště se dočkalo, díky evropským dotacím, alespoň modernizace technického zázemí.

Následující roky byly pro letiště plné turbulencí. Rekordní počet odbavených cestujících (téměř 185 000) a po krachu ruského dopravce prudký pád na třetinu. Jednání o nových linkách narážela na naprosto nevyhovující zázemí. Z terminálu, kde se lidé před odletem tísnili, neměli si kde sednout, o dalších službách ani nemluvě, prostě letecké společnosti létat nechtěly a při jednáních to dávaly zřetelně najevo. Letiště proto hledalo nový koncept haly – levnější, provozně úspornější a přitom splňující veškeré nároky na moderní terminál. Měnily se jak dispozice terminálu, tak jeho vzhled. Zásadní změna přišla v roce 2014, tehdy byl již

When passengers touch down at Pardubice, they no longer have to walk from the plane to the buses waiting to transport them to the old airport building. Instead, they now step straight into a modern terminal offering all the services and facilities that travellers expect from a 21st-century regional airport. No more walking across the runway area in all weathers – just a short wait at the baggage reclaim carousels, and in no more than a few minutes passengers are on their way. By taxi, bus, train, or in their own car.

The idea for the new terminal first began to take shape back in 2005, when the East Bohemian Airport (EBA) company – which manages the airport – commissioned the AGA studio to draw up a study for a new civilian terminal. The initial plans were for a large building with a spacious central hall flanked by two wings (for departures and arrivals) and new technical facilities – with an estimated total cost of 750 million CZK. However, Russian airlines later lost interest in flying to Pardubice, and the plans were shelved. Nevertheless, in 2009 the airport gained EU funding to carry out a much-needed modernization of its technical areas.

The next few years were like a very turbulent flight: after reaching record passenger numbers (almost 185 thousand), the Russian airline that used Pardubice as its Czech base went bankrupt, and passenger numbers dropped to just one-third of their previous level. Negotiations with other airlines were unsuccessful due to the airport's outdated facilities. The cramped departure hall had no proper seats, let alone other facilities – so the

CESTUJÍCÍ VYSTOUPÍ Z LETADLA PŘÍMO DO MODERNÍHO TERMINÁLU.
PASSENGERS WALK FROM THE PLANE STRAIGHT INTO THE MODERN TERMINAL.

projekt hotov, ale nepodařilo se najít firmu, která by byla schopna halu postavit za 300 milionů korun, jak požadovali akcionáři společnosti EBA, tedy město Pardubice a Pardubický kraj. Projekt opět doznal úprav, aby se v červnu 2016 konečně začalo se stavbou terminálu, které se ujalo konsorcium společností STRABAG a Chládek a Tintěra.

Stavba trvala 18 měsíců, další dva pak příprava terminálu na „ostrý" provoz. Ten začal s koncem ledna letošního roku. A jaká pardubická odbavovací hala je? Funkční budova s čistými pravoúhlými liniemi, které provozovateli v případě potřeby umožní další rozšíření. Prosklený dvoupodlažní terminál, který se netváří jako palác, neboť palácem není, rozhodně je však moderní stavbou, která mezinárodnímu letišti sluší. Personál zde zvládne v případě potřeby odbavit tři velká letadla najednou a ročně až 250 000 cestujících.

První nadzemní podlaží disponuje plochou přes 6 000 metrů čtverečných, což je dostatek na pohodlnou příletovou a odletovou halu jak pro cestující ze schengenského prostoru, tak mimo něj, prostor pro odbavení zavazadel, nechybí ani místnost pro žadatele o azyl se sociálním zařízením, bez které se žádné mezinárodní letiště neobejde, odpočinková místnost pro posádky, občerstvení, obchod duty free, prodej suvenýrů a podobně.

Na dokončení ještě čeká druhé nadzemní podlaží terminálu Jana Kašpara, bylo odloženo právě z úsporných důvo-

Z PARDUBICKÉHO LETIŠTĚ LÉTÁ SEDM LETADEL TÝDNĚ, PROVOZ SE ZNÁSOBÍ S LETNÍ SEZONOU.
SEVEN PLANES DEPART FROM PARDUBICE EVERY WEEK – WITH MORE FREQUENT DEPARTURES DURING THE SUMMER SEASON.

LONDÝN, ALICANTE NEBO MOSKVA?
LONDON, ALICANTE OR MOSCOW?

dů. Mají tu být další komerční prostory, salonek, v němž si budou moci klienti letiště zpříjemnit čekání na svůj spoj, a také restaurace s výhledem na letištní plochu, na niž se už dnes těší řada příznivců létání. Jsme přece v kolébce české aviatiky.

To, co není na první pohled zřejmé, je bezpečnostní systém na letišti. To již před dvěma lety, jako první mezinárodní letiště v České republice, získalo certifikát stvrzující, že bezpečnost letového provozu na mezinárodním letišti Pardubice je v souladu s požadavky Evropské agentury pro bezpečnost v letectví, tedy s evropskou legislativou. Dokument potvrzující, že pardubický aeroport je stejně bezpečný jako letiště třeba v Paříži či Římě, získaly Pardubice jako první z pěti českých letišť spadajících do působnosti evropské agentury. Na úrovni srovnatelné s jinými mezinárodními letišti jsou však i bezpečnostní opatření v odletové hale. Podobně jako třeba na letišti Václava Havla, ani tady nejste odbaveni bez důkladné kontroly, zahrnující mimo jiné i kontrolu na přítomnost výbušnin.

Někomu se může zdát terminál Jana Kašpara příliš skromný. Je ale dobře dostupný, pohodlný a odbavení tu probíhá bez stresu a dlouhého čekání. A i díky pravidelným linkám do Londýna, Moskvy a nově do španělského Alicante také stále oblíbenější. Cestu si sem už našli cestující nejen

airport decided it had to take urgent action. The solution was a much simpler terminal than had previously been envisaged – cheaper to build, cheaper to run, yet offering all the standard services of a modern passenger airport. The new plans were completed in 2014, but it proved impossible to find a company that could build the terminal for just 300 million CZK (the limit set by the EBA shareholders – the City of Pardubice and the East Bohemian Region). So the plans were revised again, and building work was finally launched in June 2016 by a consortium consisting of two companies: STRABAG and Chládek & Tintěra.

The new terminal took 18 months to build and a further two months to ready it for its full opening at the end of January 2018. So what can passengers expect to see at the new terminal? A functional structure with clean straight lines, which can be extended in the future if necessary to increase capacity. Featuring a simple glass façade, it does not pretend to be a palace, but it easily meets the demands placed on a modern international airport in the 21st century. The terminal is capable of handling three large arrivals/departures at the same time, and can process up to 250 thousand passengers per year. The ground floor covers over 6000 square metres, allowing it to handle passengers within and outside the Schengen zone; there is also a fully equipped suite for asylum seekers, which is an essential feature of any international airport

Prosklený dvoupodlažní terminál je moderní stavbou, která mezinárodnímu letišti sluší.

The new terminal is a modern building offering all the facilities expected of a 21st-century international airport.

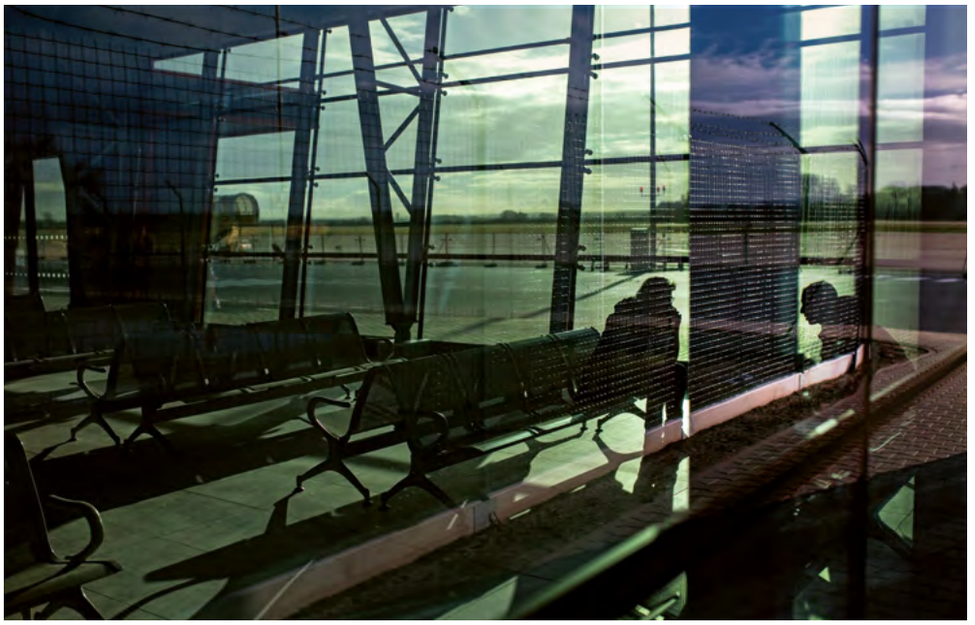

today. There are baggage checking and reclaim facilities, a rest area for air crews, refreshment facilities, a duty free shop, a souvenir shop, and more.

The upper floor still remains to be completed; this work has been postponed as a cost-saving measure. When complete, it will include more commercial premises, a lounge where departing passengers can wait in comfort, and a restaurant with a view over the runway area – a popular feature of many airports today. After all, Pardubice is the cradle of Czech aviation.

One of the most modern features of the airport – though not visible at first sight – is its safety system. Two years ago, Pardubice was the first of five eligible Czech airports to receive a certificate from the European Aviation Safety Agency (EASA) confirming its full compliance with the latest EU aviation safety standards. In other words, Pardubice's airport is at least as safe as Paris, Rome, or other major European air traffic hubs. The security systems in the departure area also meet the most stringent international standards. Like Václav Havel Airport in Prague, Pardubice's airport runs thorough and sophisticated security checks on departing passengers and their baggage – including checks for explosives and other hazardous materials.

Perhaps at first sight the new terminal may appear somewhat modest in its dimensions and style. But it is easily accessible, and it offers high levels of passenger comfort without stress or long waiting times. And thanks to its regular scheduled services to London, Moscow and now also the Spanish city of Alicante, Pardubice is becoming increasingly popular among passengers – not

NOVÉHO TERMINÁLU SE LETIŠTĚ DOČKALO PO 18 MĚSÍCÍCH PILNÉ PRÁCE NA SKLONKU ROKU 2017.
THE NEW TERMINAL WAS OPENED IN LATE 2017. CONSTRUCTION LASTED 18 MONTHS.

only from East Bohemia itself, but also from Prague or nearby regions of Poland. People fly from Pardubice for business, to visit family and friends, or to enjoy a vacation – whether a weekend in one of Europe's major cities or a longer stay at a popular destination such as Rhodes, Crete, Antalya, Burgas, Podgorica or Alicante.

z východních Čech, ale stále častěji i z Prahy či příhraničních oblastí Polska. Létají z Pardubic za přáteli či rodinami, na pracovní schůzky, jako turisté třeba na prodloužené víkendy do evropských metropolí nebo na dovolenkové pobyty na Rhodos, Krétu, do Antalye, Burgasu, Podgorice či Alicante.

PERSONÁL NYNÍ ZVLÁDNE V PŘÍPADĚ POTŘEBY ODBAVIT I TŘI LETADLA SOUČASNĚ.
THE AIRPORT NOW OFFERS INCREASED CAPACITY.

SMETANOVA

festival s geniem loci

SMETANA'S LITOMYŠL

a festival in a unique location

Město na břehu řeky, město krásné a vznešené. Litomyšl, východočeské město, si již po dlouhá staletí ponechává své osobité kouzlo, kterému podlehne téměř každý návštěvník. Pyšní se dlouhou historií, bohatou kulturní tradicí, řadou věhlasných rodáků či osobností, které zde žily a působily. Není však místem zašlé minulosti, ale kypí současným životem s moderní architekturou, uměním, spolkovou činností, množstvím kulturních a společenských akcí. Letní hudební festival v takovém místě přináší mnohem víc než jen umělecké zážitky. Přináší především nezapomenutelnou atmosféru – genia loci, za kterým se mnozí návštěvníci opětovně vrací. Letos se Smetanova Litomyšl koná už po šedesáté.

LITOMYŠL

Litomyšl is a beautiful East Bohemian town stretching along the banks of a peaceful river. For centuries it has preserved its quiet historical charm, winning the hearts of many generations of visitors. The town can also boast a rich cultural tradition, and it has been home to many prominent artists, writers and musicians – indeed, it was the birthplace of world-renowned Czech composer Bedřich Smetana. But Litomyšl is far from sleepy – it has a vibrant cultural life all year round, culminating in the annual summer music festival. Visitors to the festival come not only for the music, but also for the unique genius loci of this wonderful town.
This year, the 'Smetana's Litomyšl' festival is taking place for the 60th time.

BALET GALA 60, PROJEKT BALETU NÁRODNÍHO DIVADLA PRAHA, SE USKUTEČNÍ 22. ČERVNA NA ZÁMECKÉM NÁDVOŘÍ. FOTO PAVEL HEJNÝ.
THE CZECH NATIONAL THEATRE'S BALLET GALA 60 PERFORMANCE WILL TAKE PLACE ON 22 JUNE IN THE CHATEAU COURTYARD. PHOTOGRAPH BY PAVEL HEJNÝ.

Užití přívlastku genius loci ve spojení s Národním festivalem Smetanova Litomyšl není v žádném případě náhodné. Už samotné prostředí zámeckého návrší, ve kterém se program festivalu odehrává, v sobě ukrývá dechberoucí kouzlo. Mezi skvosty tohoto místa neopomenutelně patří nádherný renesanční zámek s jedinečnou sgrafitovou výzdobou a arkádami, dále bývalý zámecký pivovar, v němž se rodině sládka narodil hudební skladatel Bedřich Smetana, ale také jízdárna, konírna a kočárovna. Celý tento areál byl v roce 1999 zapsán na seznam UNESCO a po revitalizaci v letech 2010–2014 vytváří dokonalé koncertní prostory, kulisu i zázemí Smetanově Litomyšli. Většina festivalových pořadů se odehrává na zámeckém nádvoří s dokonalou akustikou.

Koncertním místem se během festivalu stává také sousední barokní chrám Nalezení sv. Kříže. V letech 2011–2015 prošla stavba kompletní rekonstrukcí a byla

The Latin phrase genius loci literally means "spirit of the place", and in the case of Litomyšl this is no exaggeration: the town truly does have its own unique personality. The Renaissance chateau – the main venue for the festival – is breathtakingly beautiful, with wonderful sgraffito ornamentation and elegant arcades. There is also the former brewery where Smetana was born, as well as a riding school, stables and a carriage-works. In 1999 the entire chateau complex was inscribed on the UNESCO list, and since a complete restoration (2010–2014) it has been a perfect venue for concerts as well as forming an unforgettable backdrop to the summer festival. Most of the festival performances take place in the courtyard, which offers perfect acoustics.

Another important venue during the festival is the neighbouring Church of the Discovery of the Holy Cross. In 2011–2015 this stunning example of Baroque architecture underwent

Většina festivalových pořadů je zasazena na II. nádvoří zámku, renesanční perly zapsané na seznamu UNESCO.

Most of the festival performances take place in the courtyard of the chateau – a UNESCO-listed Renaissance gem.

doplněna o současné umělecké instalace z dílny autorské dvojice Václav Cigler a Michal Motyčka. Toto duchovní místo bude i v letošním ročníku festivalu hostit několik skutečně mimořádných koncertů.

Smetanova Litomyšl zdaleka neuvádí pouze opery, součástí programu jsou koncerty nejrůznějších žánrů a hudebních období. Operní představení však stále tvoří základní dramaturgickou osu a doplňkové koncerty jsou velmi pečlivě vybírány a sestavovány. Každý festivalový ročník přináší premiéry a vlastní hudebně-inscenační projekty, na objednávku festivalu jsou tvořeny skladby a připravovány nové inscenace pro konkrétní místo, čas a interprety. Vždy jsou v programu i pořady menšinově zaměřené pro odbornou veřejnost, náročné, málo uváděné skladby, často s velkým nástrojovým aparátem. Se stejnou péčí jsou však voleny pořady pro odpočinkový poslech, které potěší.

O umělecké zážitky nejsou ochuzeny ani rodiny s dětmi, mladí lidé či pouze náhodní kolemjdoucí. Areál Klášterních zahrad totiž přináší doprovodný program s názvem Festivalové zahrady, v němž nechybí divadelní představení, hudební workshopy, koncerty ani programy pro rodiny s dětmi. Prostor tu dostávají i mladí talentovaní umělci, pro které se Festivalové zahrady mohou stát odrazovým můstkem k umělecké kariéře. Na sedacích vacích, na lehátkách či jen tak na dekách mohou

V ROCE 2017 SE DIVÁCI TĚŠILI Z KONCERTU VOJTĚCHA DYKA A SKUPINY THE PUPPINI SISTERS.
IN 2017 THE AUDIENCE ENJOYED A CONCERT BY VOJTĚCH DYK AND THE PUPPINI SISTERS.

a complete restoration, and now it houses an installation by contemporary sculptors Václav Cigler and Michal Motyčka. This year, the church will host several truly remarkable concerts.

Smetana's Litomyšl is particularly known for its opera performances, and opera still remains the backbone of the festival programme – but visitors can also look forward to a wide range of music from various periods and different genres, featuring some of the world's finest ensembles and soloists. Each year the festival includes a number of premieres and in-house projects; there are also performances of new works and new productions commissioned specially for Litomyšl. The programme always includes a range of niche performances showcasing lesser-known or more challenging works, often featuring large ensembles. There are also concerts offering a lighter, more relaxing repertoire, so there is truly something for all tastes and moods.

The festival is well known for its range of accompanying events organized as part of the 'Festival Garden' programme – including theatrical performances, music work-

KONCERTY NA ZÁMECKÉM NÁDVOŘÍ MAJÍ NEOPAKOVATELNOU ATMOSFÉRU.
THE CHATEAU COURTYARD IS A UNIQUE AND UNFORGETTABLE VENUE.

neplatící návštěvníci náležitě nasát atmosféru celého festivalu. K zakoupení tu mají i piknikové koše s lahůdkami a ke spokojenosti hostů může přispět také možnost půjčit si knihu či společenskou hru. Po úspěších z předchozích ročníků bude i letos do zahrad audiovizuálně přenášen závěrečný festivalový koncert a návštěvníci jej tak budou moci sledovat zadarmo, bez smokingů a večerních rób, třeba i se stylovým občerstvením.

V době konání festivalu nebude před hudbou úniku po celém městě. V místních kavárnách a restauracích k podvečernímu šálku kávy či sklence vína zamuzicírují litomyšlští hudebníci. Tak bude hudba vskutku znít ze všech koutů krásného a vznešeného města L.

Ovšem svoji symfonii rozehraje i výtvarné umění. Cyklus výstav vizuálního umění Smetanova výtvarná

shops, events for children, and much more. Offering something for everyone, these events are held in the beautiful gardens of Litomyšl's historic monastery. For talented young performers, Festival Garden often acts as a springboard to a successful career. The events are open to the general public, even if you're just passing by – you can simply relax on loungers or blankets, and soak up the wonderful atmosphere of this summer festival. You can also buy picnic baskets with some delicious treats, or borrow books

SMETANOVA LITOMYŠL NEJSOU JEN OPERY A KONCERTY, ALE TAKÉ ŘADA DOPROVODNÝCH AKCÍ.
SMETANA'S LITOMYŠL OFFERS A WIDE RANGE OF ACCOMPANYING EVENTS.

NÁVŠTĚVNÍCI SMETANOVY LITOMYŠLE SE MOHOU TĚŠIT NA KONCERT NA HRANÁCH STYLŮ S MINUS123MINUT A PKF – PRAGUE PHILHARMONIA.
FESTIVAL-GOERS CAN LOOK FORWARD TO AN INNOVATIVE CONCERT BY MINUS123MINUT AND PKF – PRAGUE PHILHARMONIA.

and board games. This year (following on from a successful trial last year) there will be an outdoor broadcast of the festival's final gala concert in the gardens – so you'll be able to enjoy the occasion without having to dress up!

Music will be literally everywhere in the town during the festival. Musicians regularly perform in Litomyšl's cafés and restaurants, delighting locals and visitors alike. And other forms of art also play an important role – including a cycle of fine art exhibitions (known as 'Smetana's Artistic Litomyšl') which offers a perfect counterpart to the music festival. The exhibition concept is very loosely organized, featuring a wide variety of artists representing a plethora of different styles – all coming together to enhance the cultural experience. In a town of just ten thousand people, the presence of such a huge range of different artists and performers is genuinely unique, something that can be found nowhere else. This year, art-lovers can look forward to more than twenty fascinating exhibition events. The Litomyšl municipal gallery is preparing an exhibition devoted to the work of the sculptor and glass artist Jaroslav Brychta, while other venues will include the chateau brewery, the modern Miroslav Kubík Gallery, the Kroupa Gallery, the White Gallery, and more.

FESTIVALOVÉ ZAHRADY JSOU „FUN ZÓNOU" PRO VŠECHNY – BEZ VSTUPENEK A BEZ VEČERNÍCH RÓB.
THE FESTIVAL GARDEN IS A 'FUN ZONE' FOR EVERYONE – NO NEED FOR TICKETS OR EVENING DRESS.

SMETANOVA LITOMYŠL ZAŘAZUJE DO PROGRAMU TAKÉ POŘADY PRO DĚTI.
THE FESTIVAL ALSO INCLUDES EVENTS FOR CHILDREN.

Litomyšl skvěle doplní nabídku pro návštěvníky Národního festivalu Smetanova Litomyšl. Do konceptu projektu vstupují různí pořadatelé. Svobodně, různorodě, a přesto společně zaplňují jednotlivé „sály" galerie jménem Litomyšl. Počet zapojených subjektů a souběžně pořádaných výstav v malém desetitisícovém městě je však bezpochyby unikátem. Letos se návštěvníci mohou těšit na více než dvě desítky zajímavých počinů. Například Městská galerie Litomyšl avizuje expozici zaměřenou na rozsáhlou tvorbu sochaře a sklářského výtvarníka Jaroslava Brychty, další skvosty budou k vidění v sálech zámeckého pivovaru nebo v moderní Galerii Miroslava Kubíka, v Galerii Kroupa, ve White Gallery a na mnoha dalších místech.

60.

Smetanova Litomyšl

národní festival • national festival
14. 6. – 7. 7. 2018

Programové tipy / Programme tips

Česká filharmonie • Petr Altrichter, Tomáš Netopil
Antonín Dvořák: „Novosvětská" / "From the New World"
Leoš Janáček: Glagolská mše / Glagolitic Mass
PKF – Prague Philharmonia • Leoš Svárovský
Javier Camarena & Leticia de Altamirano
Pavel Haas Quartet
Bedřich Smetana: Z mého života / From My Life
Filharmonie Brno • Jan Kučera
Paul McCartney: Ecce Cor Meum
Národní divadlo Praha / National Threatre Prague
Bedřich Smetana: Libuše
Giuseppe Verdi: Maškarní ples / Un ballo in maschera
Arrigo Boito: Mefistofeles
Symfonický orchestr hl. města Prahy FOK • Tomáš Netopil
Leoš Janáček: Sinfonietta
Ludwig van Beethoven: „Osudová" / **"Fate"**
Národní divadlo Brno / National Theatre Brno
Leoš Janáček: Její pastorkyňa / Jenufa
Charles Gounod: Faust a Markéta / Faust
Ensemble Inégal
Alfred Schnittke: Requiem
Tonkünstler Orchester Niederösterreich • Jun Märkl, Ivo Kahánek
Fryderyk Chopin: Klavírní koncert č. 1 / Piano concerto No. 1
Edvard H. Grieg: Peer Gynt
Česká Sinfonietta
Radek Baborák, Gábor Tarkövi, Dalibor Karvay, Julian Steckel
Den s Haydnem / A Day with Haydn

PODKOVA
NEJEN PRO ŠTĚSTÍ
HORSESHOES BRING GOOD LUCK

Nechyběli snad v žádné větší obci, i když jejich stavení kvůli ohni a zvýšenému riziku požáru stávala mimo hlavní zástavbu. Lidé jim přisuzovali léčitelské schopnosti lidí i zvířat a byli studnicí příběhů, které se pak vyprávěly široko daleko. Řeč je o kovářích a podkovářích, jejichž řemeslo se odedávna těšilo dobrému společenskému postavení. Podkovářství je řemeslo mladší než kovářství a kromě znalosti práce s kovem si žádá velmi důkladnou znalost anatomie zvířete. Pardubické závodiště má velké štěstí, že v případě potřeby je připraven pomoci podkovář z rodu Rálišů.

In bygone days, blacksmiths were at the heart of village life – though these respected citizens used to build their forges a good distance away from the village itself, because there was always the risk of fire. Blacksmiths were considered to have healing powers (for both people and animals), and they were renowned storytellers. Some blacksmiths specialized in making horseshoes – a trade which required not only excellent forging skills, but also a deep knowledge of animal anatomy. Pardubice's racecourse is fortunate to be able to call on the services of the Ráliš family – a local horseshoe-making dynasty that is helping to keep this specialist trade alive.

PODKOVA SE MĚNÍ NEJPOZDĚJI PO DVOU MĚSÍCÍCH, ABY SE NENAMÁHALY ŠLACHY A NEKAZIL POSTOJ KONĚ.
HORSESHOES MUST BE REPLACED AT LEAST EVERY TWO MONTHS TO ENSURE THAT THE HORSE'S POSTURE DOES NOT SUFFER.

Václava Ráliše brával otec do kovárny, do stájí i na dostihy hned, jak začal chodit. „Na závodišti držíme stráž už od Poplera," začíná své vyprávění Václav Ráliš. „Podkovařina se v naší rodině drží už šest generací, děda měl přezdívku Šlechtickej, protože koval Nosticům i Kinským. Koval ve Vídni i v Chuchli a od něj se učil můj táta a od něj zase já. Táta byl přitom také skvělý hokejista, právě jeho tým dovedl pardubický hokej do extraligy! Dnes by se tomu mnozí pousmáli, ale když se měl rozhodnout, vybral si podkovářství místo

Václav Ráliš recalls how his father used to take him to the forge, the stables and the racecourse as soon as he could walk. "The tradition of horseshoe-making has been in our family for six generations. Our grandfather was nicknamed 'the aristocrat' because he used to make horseshoes for great noble families such as the Nostitzes and the Kinskys. He worked in Vienna and at Chuchle near Prague – and he taught my father, who then taught me. My dad was an excellent ice hockey player too – he helped Pardubice get pro-

„CO ZAVÁNĚLO KOŇMI, TO ZAVÁNĚLO ŠLECHTOU – JEDNU DOBU BYLY DOSTIHY PŘED ZRUŠENÍM A I NAŠE ŘEMESLO TÉMĚŘ VZALO ZA SVÉ. NAŠTĚSTÍ SE TAK NESTALO."

"HORSES WERE ASSOCIATED WITH THE ARISTOCRACY. AT ONE TIME THERE WERE PLANS TO BAN HORSERACING ENTIRELY – BUT LUCKILY THAT DIDN'T HAPPEN, SO OUR PROFESSION SURVIVED."

hraní hokeje. Snad pro lásku ke zvířatům a pro zachování tradice v zaběhlé kovárně."

Kovařina i podkovařina je řemeslo, které si žádá sílu i přesnost a roky praxe. Svou první podkovu ukoval Václav Ráliš v deseti letech. „Chtěl jsem si to konečně zkusit, tak jsem šel ke kovadlině a začal. Nějakou chvíli mě, snad i s dojetím či pýchou, pozoroval táta a šel mi pomoct. A v tu chvíli možná bylo jasné, jakým směrem se můj život bude ubírat, i když jsem roky u táty v kovárně pouze pomáhal," vzpomíná Václav Ráliš, který na vysoké škole vystudoval stavařinu a práci statika pověsil na (pro kováře symbolický) hřebík až v roce 1990.

Pro podkováře je nesmírně důležitá znalost anatomie koně – stavbu těla, nohy i kopyta musí dobrý řemeslník znát velmi důkladně. „Podkova umí hodně pomoci, nebo hodně pokazit. Kopyto je jedna z nejcitlivějších částí zvířete a od toho se vše odvíjí – dobře obutá podkova chrání kopyto před opotřebením, může napravit špatný postoj či chůzi, pomáhá při léčbě nemocných kopyt, tlumí nepříjemné nárazy a tažným koním šetří díky zpevnění nohy spoustu sil," vypráví Václav Ráliš a přidává řadu příkladů z praxe. Za 40 let vyrobil tisíce podkov, ještě více jich okoval na koňská kopyta. „Každé kopyto je jiné a každé musíte poctivě opracovat – zastřihnout a sbrousit, pohrát si s podkovou a pořádně ji vytvarovat na kovadlině tak, aby sedla jako ulitá. Dnes už je to pro mě rutina, vezmu hřebíky „podkováky" a jimi podkovu přibiju do vnější hrany kopyta. Musíte se trefit přesně – stačí milimetr, bodnete do citlivé části a můžete zvíře vážně zranit. Ale já dnes poznám podle sluchu už po první ráně, jestli hřebík leze správně," popisuje nelehkou práci podkováře Václav Ráliš s mírnou skepsí v odbornost řady řemeslníků té mladší generace, kteří místo několika let ve škole a dalších roků pod vedením kovářských mistrů vykonávají náročnou práci po pouhém absolvování tříměsíčního podkovářského kurzu.

Důležité je podle Václava Ráliše nebát se kovaného zvířete. „Nesmí z vás cítit strach. Koně mají stejně jako lidé různé povahy a vždy záleží na výchově koně a přístupu k němu. Takový plnokrevník je často horká hlava! Ale musíte mu dát najevo, kdo je pánem, být zásadoví a důslední. Někteří lidé si koupí koně jako hračku, ale vůbec mu nerozumí a kůň jim to vrací, takže jsem koval i koně, k nimž se jejich majitelé skoro báli přiblížit. Ale zatím jsem je okoval všechny. Na druhou stranu i já důsledně respektuji obecné pravdy o koních, například dodržuji, z jaké strany ke zvířeti přistoupit, kam postavit pomocníky během kování, jak koně ztišit a zvládmoted to the top league! Today it might seem funny, but when he had to choose between horseshoe-making and an ice hockey career, he went for the first option. He loved animals, and he wanted to carry on the family tradition."

Blacksmithing and horseshoe-making is a demanding trade that requires strength, skill and years of experience. Václav Ráliš made his first horseshoe at the age of ten: "I wanted to try it, so I went to the anvil and started. My dad was very proud of me, and he came to help. And from that moment on, I was hooked." Ráliš initially studied structural engineering and worked in the construction industry, but in 1990 he decided to change career and devote his professional life to maintaining the family tradition.

A good horseshoe-maker needs to have an excellent knowledge of horses' anatomy, as Ráliš explains: "A horseshoe can really help a horse, or it can be very damaging. Horses' hooves are very sensitive – a good horseshoe protects the hoof, corrects poor posture or walking technique, helps treat illness or injury, cushions impacts, and strengthens a horse's legs." In four decades Václav Ráliš has made thousands of horseshoes and fitted many more. He describes the complex process: "Each hoof is unique, and you always have to prepare and sand it properly for fitting – and then you need to carefully shape each horseshoe on the anvil until it's a perfect fit. You then nail the shoe to the outer part of the hoof – precision is the key,

PODKOVA U DOSTIHOVÝCH KONÍ JE TAK TROCHU JAKO TRETRA PRO ATLETA.
FOR RACECOURSES, HORSESHOES ARE LIKE AN ATHLETE'S LIGHT FOOTWEAR.

„NAŠE PODKOVY VŽDY VISELY „KULATÝM" NAHORU. ŽE SE MÁ VĚŠET OBRÁCENĚ, ABY NAPRŠENÉ ŠTĚSTÍ NEUTEKLO, TO PŘIŠLO Z AMERIKY."
"WE'VE ALWAYS HUNG HORSESHOES WITH THE OPEN END DOWNWARDS. THE IDEA OF HANGING THEM IN A U SHAPE ORIGINATED IN AMERICA."

because if you miss the correct position even by a millimetre, you can put the nail in a very sensitive part of the hoof and cause serious injury to the animal. But with years of experience, I can tell from the sound of the nail whether it's in the correct place." Speaking of his younger colleagues, Ráliš is sceptical of their training; instead of spending years learning their trade under the supervision of experienced professionals, they now only need to complete a three-month course. He emphasizes the importance of not fearing the horses: "You can't let them sense you're afraid. Horses are like people – each has their own unique personality, and you have to approach them in different ways. Thoroughbreds are often pretty hot-headed! But you have to show them who's the boss. Some people buy a horse almost as a toy, but they don't understand how to interact with the animal – I've shod some horses whose owners have almost been afraid to approach them. But I've never met a horse I couldn't work with. Of course, I always respect the basic rules – what side you have to approach a horse from, where the assistants should stand during the fitting, and how to ensure that the horse remains calm throughout the process." Ráliš remembers working with the legendary racehorse Železník, who hated having his shoes changed: "My dad and I were at the stables in Slavkov and

„Nesmíte kovat za citlivou hranicí a ta je velmi tenká."
"You must never push the nail into the sensitive zone – the margin for error is very thin."

„LIDI SI BOTY MOHOU VYZKOUŠET, VZÍT SI JINÉ, KŮŇ SI NEŘEKNE, JE TO NA VÁS."
"PEOPLE CAN TRY OUT SHOES UNTIL THEY FIND A PAIR THAT FIT – BUT A HORSE CAN'T SPEAK, SO IT'S UP TO YOU TO GET IT RIGHT."

nout s ním výměnu všech podkov," zdůrazňuje pardubický kovář a přidává historku o koni, o němž se vyprávěly legendy, kterak nerad měnil podkovy. „Jezdili jsme s tátou do Slavkova kovat koně, dvacet koní za dva dny, už jsme toho měli dost a přišel majitel stáje s tím, že tam má vlastně ještě jednoho, co do té doby nikdy neběhal, ale vypadá, že „bude dobrej" – a byl to Železník! Ale že by byl neposlušný při kování, jak se o něm tradovalo, to jsem si nevšiml," vyvrací s úsměvem legendu o jednom z králů Velké pardubické.

Václava Ráliše ani po desetiletích nepřestala bavit služba během dostihů. Dnes už stáje nejezdí na dostih týden, ale třeba den předem, takže času na pořádnou přípravu není nazbyt. „Je to doslova pohotovost – trenér na poslední chvíli zjistí, že kůň jde už do paddocku, ale má jen tři ze čtyř podkov. Jednou těsně před závodem přišli Poláci s nasedlanou kobylou, že potřebují všechny čtyři podkovy nové a mají čtvrt hodiny, dvacet minut do startu. To byl kvapík. Zcela vyčerpaní jsme to stihli a kobylka vyhrála stylem start – cíl," popisuje adrenalinové chvilky na závodišti Václav Ráliš. A právě tyhle chvíle jsou těmi, které mu vždy připomenou, že měl při výběru své životní cesty šťastnou ruku.

SYMBOL ŠTĚSTÍ

Kovové podkovy vyráběli už Keltové, i když ještě dříve se koním dávaly do některých terénů slaměné sandály. Podkovy z kovu dělali až do 19. století kováři, pak se podkovářství stalo samostatným řemeslem. Dobrý podkovář je něco jako ortoped pro koně a měl by umět rozeznat ortopedické problémy zvířete či počínající zánět kopyta.

Podkova chrání kopyto před opotřebením a zvyšuje tažnou sílu zvířete v náročném terénu.

Někteří koně chodí „na boso" – stejně jako lidé chodí v měkkých terénech bosí, i kůň může chodit bez podkov. Pokud holé kopyto neomezuje zvíře v pohybu, není nutné je kovat. Náročnější terén však podkovu vyžaduje, stejně jako pro člověka botu.

Podkov je dnes celá řada, od těch s plastovými a gumovými prvky až po podkovy kovové. Každý druh koně si žádá vlastní typ podkov. Dostihoví koně mají podkovy velmi tenké, pracovní koně mají na každé noze až jeden a půl kilové podkovy.

Čím víc okovaných koní bylo, tím častěji se ztracené podkovy nacházely. Zde hledejme začátek pověr o podkovách přinášejících štěstí. Nalezený kov coby drahá surovina neměl zanedbatelnou cenu, podkova navíc vyvstala z kouzelného prostředí kováren a nosilo ji ušlechtilé zvíře. Mnohdy byl také nález podkovy vykoupen kovářem za drobný peníz.

Podkova se má pověsit oběma konci nahoru, aby štěstí neuteklo a drželo se uvnitř. Podkovář Václav Ráliš však tvrdí, že jejich rodina věší už mnoho staletí dozadu podkovy nad dveře obráceně – z téhož důvodu. Aby se štěstí doma drželo.

PODKOVY Z KOVU DĚLALI AŽ DO 19. STOLETÍ KOVÁŘI, PAK SE PODKOVÁŘSTVÍ STALO SAMOSTATNÝM ŘEMESLEM.
TRADITIONALLY HORSESHOES WERE MADE BY BLACKSMITHS, BUT IN THE 19TH CENTURY HORSESHOE-MAKING DEVELOPED AS A SEPARATE PROFESSION.

we shod twenty horses in two days. We were about to pack up and leave, but then the owner came and said there was one more horse to do – it was Železník, though his stellar career was still in its infancy. Later he got a reputation for being difficult during shoe-fitting – but actually he was perfectly fine with us!"

Even after a career of several decades, Václav Ráliš still enjoys being a part of the racing scene. Nowadays horses don't travel to the racecourse a week in advance – they usually arrive on the day before the race, so there's not much time to prepare: "You always have to be ready to respond, so it's quite an adrenaline buzz. The coach might discover that the horse is about to go to the paddock, but is missing a shoe. Once we had to make four completely new shoes for a mare that was already saddled up – just twenty minutes before the race was due to start. But we managed it, and the horse actually won the race." With such exciting moments, it's no wonder that Ráliš is happy with his chosen profession.

A SYMBOL OF GOOD LUCK

Metal horseshoes date back to ancient Celtic times, though horses also used to wear straw sandals in some types of terrain. Traditionally horseshoes were made by blacksmiths, but in the 19th century horseshoe-making developed as a separate profession. A skilled horseshoe-maker is almost an orthopedist for horses, and needs to have a range of expert anatomical and medical knowledge.

The horseshoe protects the hoof from wear and damage, and helps horses pull heavy loads over difficult terrain. Some horses go "barehoof", just like some people walk barefoot on soft ground. If a bare hoof does not hinder a horse's movement, it's not necessary to fit shoes. But in more challenging terrain, horses do need shoes – just like people.

Horseshoes are made of various materials – mainly metal, but also including plastic and rubber elements. Each type of horse needs a specific type of shoe. Racehorses wear very thin shoes, but working horses have heavy shoes (up to 1.5 kg each). Horseshoes are known as a symbol of good luck – and there are several reasons why this superstition developed. The metal in a horseshoe was valuable, so its finder was lucky. Horseshoes also came from the 'magical' environment of the forge, and they were worn by a noble animal. Often blacksmiths would buy found horseshoes for a small sum.

Traditionally, horseshoes were hung in a U shape, so the luck would collect inside them. However, Václav Ráliš says his family has always hung them in the opposite direction – to make sure that the luck "falls" at home.

„Všem, co neohnuli záda“

3denní klubová akce připomínající významnou roli českého undergroundu u příležitosti 50. výročí srpnových událostí.

“To all who refused to obey”

Three-day event at Pardubice clubs, celebrating the role of the Czech underground during the communist era – to mark the 50th anniversary of the August 1968 invasion

klub DOLI

16. 8. 2018

Jaroslav Hutka

Vladimír Merta

Oskar Petr

Dáša Voňková -Andrtová

klub PONORKA

17. 8. 2018

Svědek a Hally Belly

Umělá hmota a Dino Vopálka

Oscar Band

František Čuňas Stárek – Cáry starejch filmů (přednáška)

klub ŽLUTÝ PES

18. 8. 2018

Petr Langr

Tomáš J. Holý

Tobiáš Jirous

The Plastic People Of The Universe

DJ Mescalero

Akce se koná ve spolupráci se statutárním městem Pardubice. VSTUP VOLNÝ.

Pardubice

The festival is organized in cooperation with the City of Pardubice. ENTRY FREE OF CHARGE.

100 LET Československa
100 YEARS of Czechoslovakia

Sláva v ulicích, výstavy, přednášky i koncerty – rok 2018 se ponese v oslavném duchu! V celé republice si budeme připomínat 100. výročí vzniku Československé republiky, ale také 50 let od srpnových událostí roku 1968. Na oslavách se bude podílet stát, města i stovky organizací a Pardubice rozhodně nezůstanou pozadu. Přijměte naše pozvání na některou z mnoha akcí v Pardubicích, které si budou v roce 2018 připomínat toto důležité výročí. Věříme, že si z široké nabídky vyberete.

Street celebrations, exhibitions, lectures and concerts: 2018 will be full of events to mark the 100th anniversary of Czechoslovakia's independence, as well as the 50th anniversary of the Warsaw Pact invasion that put an end to the 'Prague Spring'. Events will be taking place all over the country – and Pardubice is no exception. So come and enjoy one of the many events that are being held here in Pardubice, and celebrate Czechoslovakia's 100th anniversary with us. With such a huge range of things going on, there's sure to be something for everyone!

Antonín Dvořák – Slovanské tance
Antonín Dvořák – Slavonic Dances

Speciální koncert v podání Filharmonie Brno. Koncert je součástí jubilejního 40. ročníku mezinárodního festivalu Pardubické hudební jaro 2018.
A special concert by the Brno Philharmonic as part of the 40th Pardubice Music Spring festival.
Sukova síň Domu hudby / Suk Hall, House of Music
6. 5. 2018
www.pardubickehudebnijaro.cz

Aviatická pouť – téma „100 let vzniku Československa"
Aviation Fair – on the theme "100 years of Czechoslovakia"

Stálice v kalendáři evropských airshow – velkoprostorové divadlo na zemi i ve vzduchu.
A firm fixture in the European air show calendar – spectacular displays in the air and on the ground.
Areál letiště Pardubice / Pardubice Airport
2.–3. 6. 2018
www.aviatickapout.cz

Krajský všesokolský slet
Regional Sokol Festival

Krajská podoba XVI. Všesokolského sletu Praha u příležitosti 100. výročí vzniku Československa.
The regional festival of the Sokol national athletics association to celebrate 100 years since Czechoslovakia's independence.
Letní atletický stadion Dukla / Dukla athletics stadium
10. 6. 2018
www.tjsokolpardubice.cz

Friends Fest 2018
Friends Fest 2018

Připomenutí zásluh československé legie na založení samostatné ČSR v rámci festivalu. Festival připomene i 100. výročí založení ambasády USA v naší zemi.
Celebrating the role of the Czechoslovak Legion in the country's independence a century ago – and 100 years of the U.S. embassy in Prague.
Dostihové závodiště / Pardubice racecourse
11. 8. 2018
www.friendsfest.cz

Koně v akci – téma „100 let vzniku republiky"
Horses in Action – on the theme "100 years of Czechoslovakia"

Jubilejní 20. ročník největšího setkání koní a lidí.
The 20th annual meeting for equestrian enthusiasts.
Dostihové závodiště / Pardubice racecourse
24.–26. 8. 2018
www.zavodistepardubice.cz

Architektura ve službách První republiky
Architecture for Independence

Putovní regionální výstava, kterou připravilo Územní odborné pracoviště Pardubice NPÚ.
A travelling regional exhibition on architecture in post-1918 Czechoslovakia, created by the National Heritage Institute.
komunikační prostor Galerie města Pardubic, Příhrádek
communication area, Pardubice City Gallery, Příhrádek
září 2018 / September 2018
www.npu.cz/cs/uop-pardubice

Křehké sny modernity ČSR a Pardubice v zrcadle výtvarného umění 1918–1938
Fragile Dreams of Modernity – Czechoslovakia and Pardubice in art 1918–1938

Projekt Východočeské galerie v Pardubicích.
A project by the East Bohemian Gallery.
Dům U Jonáše / Dům U Jonáše
9. 9. 2018–11. 2. 2019
www.vcg.cz

Ladislav Machoň a Pardubice
Ladislav Machoň and Pardubice

Speciální výstavní projekt Východočeské galerie v Pardubicích.
A special exhibition created by the East Bohemian Gallery.
Východočeská galerie Pardubice – zámek
East Bohemian Gallery – Pardubice Castle
17. 10. 2018–3. 2. 2019, www.vcg.cz

Muži 28. října
Independence Men

Série přednášek věnovaná zásadním osobnostem spojeným se vznikem Československa.
A series of lectures on important figures connected with Czechoslovakia's independence.
Východočeské muzeum Pardubice – zámek
East Bohemian Museum – Pardubice Castle
2. 10., 16. 10., 30. 10., 13. 11., 27. 11.
www.vcm.cz

Pardubické proměny
Changing Pardubice

Fotografická výstava zaměřená na proměny vybraných „reálií" města Pardubic od roku 1918 do roku 2018.
An exhibition of photographs capturing the changing face of Pardubice from 1918 to 2018.
Východočeské muzeum Pardubice – zámek
East Bohemian Museum – Pardubice Castle
5. 10. 2018–27. 1. 2019, www.vcm.cz

Podzimní městské slavnosti Pardubice
Autumn City Celebrations

Tradiční multižánrový festival zakončený tradiční ohňostrojovou show.
Traditional multi-genre festival culminating in a stunning firework display.
historické centrum města / historic city centre
11.–14. 10. 2018, www.pardubice.eu

Vznik Československé republiky a východní Čechy
Czechoslovakia's Independence and East Bohemia

Oblastní výstava připravená Státním oblastním archivem v Zámrsku ve spolupráci s Východočeským muzeem Pardubice.
An exhibition created by the state archives in Zámrsk and the East Bohemian Museum.
budova Státního okresního archivu Pardubice, Bělobranské nám.
State District Archives, Pardubice, Bělobranské náměstí
11. 10.–9. 12. 2018
www.vychodoceskearchivy.cz/pardubice/

28. října – Slavnostní pietní akt
28 October – commemorative ceremony

Pietní akt u příležitosti 100. výročí vzniku ČSR s doprovodným kulturním programem.
Ceremony to mark exactly 100 years since Czechoslovakia's independence, including accompanying performances.
náměstí Čs. Legií / náměstí Čs. Legií
28. 10. 2018
www.pardubice.eu

Pardubice